

Stjørdal kommune

HANDLINGSPLAN FOR VELFERDSTEKOLOGI 2024-2027

Innhold

1	Innledning.....	2
1.1	Velferdsteknologi	2
1.2	Utfordringsbildet	2
1.3	Sentrale føringer.....	3
1.4	Lokale føringer	4
1.4.1	Velferdsplan 2040.....	4
	Definerte mål for etaten	4
2	Planprosess.....	5
2.1	Workshop.....	5
2.2	Forslag til delmål i 2024/2025.....	6
2.3	Aktuell teknologi i fireårsperioden (2024-2027)	7
2.4	Ansvarsområder i planperioden:.....	9
3	Avslutning.....	10
	Referanseliste:.....	11
	Vedlegg 1.....	12
	Vedlegg 2.....	13
	Vedlegg 3.....	13

1 Innledning

1.1 Velferdsteknologi

«Med velferdsteknologi sikter en hovedsakelig til trygghets og mestringsteknologi. Gjennom Nasjonalt velferdsteknologiprogram (NVP) har flere av kommunene i landet tatt i bruk ulike former for velferdsteknologiske løsninger i perioden 2013-2021, som for eksempel lokaliseringsteknologi (GPS), elektronisk medisineringsstøtte, elektronisk dørlås, ulike former for digitalt tilsyn og digitale trygghetsalarmer.

Erfaringa fra satsinga på trygghets og mestringsteknologier i omsorgstjenestene er at velferdsteknologi forutsetter endring av kultur, arbeidsprosesser og nye samarbeidsformer i tjenestene. Denne delen av tjenesteinnovasjonsarbeidet er fremdeles umoden i mange kommuner.» NOU 2023: 4 Tid for handling

Vi skiller på hjelpemidler innbyggere ved hjelp av kommunens ansatte kan søke på hos Nav hjelpemiddelsentral, kommunalt korttidslager og kommunens sortiment av velferdsteknologiske hjelpemidler. Denne handlingsplanen beskriver ønsket innovasjonsarbeid i omsorg ved hjelp av kommunens velferdsteknologiske sortiment av hjelpemidler de neste fire år.

1.2 Utfordringsbildet

«Stjørdal kommune har som overordnet målsetting at innbyggerne skal oppleve å ha god helse, livskvalitet og egenmestring (Omsorg 2036). Tjenestetilbudet skal baseres på tidlig intervensjon, ut fra tanken om at tjenestene gis raskt ved behov og avsluttes ved egenmestring. Helse og omsorgstjenestene er under sterkt press, på grunn av økt oppgaveomfang, og begrenset tilgang på både kompetanse og økonomiske midler. Det er derfor nødvendig å løse fremtidens omsorgsoppgaver på nye innovative måter. Innovasjon er en betegnelse på menneskeskapt endring av verdiskapende aktivitet. I økonomisk forstand handler innovasjoner om gjennomføring av noe som er nytt, med sikte på økonomisk verdiskaping. Det er med andre ord ikke nok å ha tenkt ut noe nytt, man må også gjennomføre det nye i praksis. Innovasjon i omsorg er nødvendig for å skape bærekraftige tjenester for fremtiden.

Statistikken viser at vi i årene fremover må hjelpe flere, med mindre ressurser. Det vil være færre ansatte som skal hjelpe flere. Det er også en forventet, og ønsket samfunnsutvikling at flere innbyggere med funksjonsutfordringer ønske å bo hjemme og klare seg selv. Teknologiske løsninger som kan gi bruker trygghet og selvstendighet i eget hjem og i egen hverdag, skal bidra til å gjøre det mulig.» (Strategiplan for velferdsteknologi 2020-2023)

Mål Velferd 2040: Innbyggere med mestringsevne

Strategi Velferd 2040: Stjørdal kommune skal være tydelig og åpen på hva vi kan levere og hva som er innbyggernes ansvar. Råd og veiledning skal bidra til at den enkelte innbygger tar kloke valg som forebygger fysisk og psykisk uhelse, styrker mestringsevnen og utsetter behovet for kommunale tjenester.

1.3 Sentrale føringer

Den største utfordringen med ny teknologi er implementering. Når vi tar i bruk velferdsteknologi, innebærer det gjerne en endring av arbeidsprosesser. Det kan være krevende for ansatte å jobbe annerledes etter at ny teknologi er tatt i bruk. I hvert fall i starten. Forankring og innovative opplæringsmetoder er svært viktig for å holde takten i implementeringsarbeidet. Det at ledere er genuint interessert i å få til innovasjon på enhetene gjør det enklere for ansatte å utføre sin del av jobben.

NOU «Tid for handling» - Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste sier dette om digitalisering og teknologiutvikling:

«Kommisjonen slår fast at teknologi og digitale løsninger kan redusere behovet for personell. De anbefaler forskning for mer effektiv utnyttelse av arbeidskraft i helse og omsorgstjenestene gjennom utvikling av teknologi og innovative arbeidsprosesser. Kompetanseutvikling i og for effektive helse og omsorgstjenester i form av å styrke den digitale kompetansen i sektoren.»

Meld. St. 24 Fellesskap og meistring - «Bu trygt heime» har fire satsingsområder:

- Levende lokalsamfunn som tar vare på aktivitet og fellesskap
- Tilpasset botilbud, og gjøre det mulig å bo trygt i eget hjem lengre
- Kompetente medarbeidere
- Trygghet for brukere og støtte til pårørende

Det er behov for å jobbe for en «bo-trygt- lenger- hjemme-mentalitet» blant innbyggere og ansatte.

«Vi må bidra til en samfunnsutvikling som gjør at eldre tar større ansvar for egen alderdom, ønsker å bidra, får flere gode leveår, beholder god helse lengre og opplever egenmestring og god livskvalitet. Videre må det tverrsektorielle samarbeidet bli gjort tydelig slik at det ikke blir opplevd som det bare er «helselinja» som driver arbeidet, fra departementsnivå og nedover. «Meld. St. 24 Fellesskap og meistring - «Bu trygt heime»

1.4 Lokale føringer

1.4.1 Velferdsplan 2040

Som følge av at Etatene Omsorg og Oppvekst er slått sammen til området Velferd, utarbeides det nå en ny overordnet strategiplan. Innhold og formålet med Omsorg 2036 vil ivaretas gjennom Velferd 2040, samt i egne planer for de seks sektorene Velferd består av. Sektorplanene skal følge overordnet mål og strategi, men må konkretiseres gjennom tiltak tilpasset den enkelte sektor. Sektorplanene vil dermed ha en strategidel og en handlingsdel.

Gode opplæringsmetoder og oppfølging av gevinster er virkemidler som kan føre til god måloppnåelse. Ansatte på enhetene kjenner til kommunens helhetlige tjenestemodell (arbeidsflyt) for velferdsteknologi og vi vil i denne planperioden drive kontinuerlig evaluering av arbeidsflyt slik at den alltid er best mulig.

Definert retning for Velferd

Retning for helse og omsorgstjenestene er at innbyggerne skal leve mest og lengst mulig i eget liv.
Det handler om trygghet i eget hjem og hverdagsmestring.

Definerte mål for Velferd

Helse og omsorgstjenestene skal være organisert etter samfunnsoppdraget
Innbyggerne skal være lengst mulig i eget liv og eget hjem
Vi skal iverksette hverdagsmestring og forløpstenking
Det skal etableres moderne og funksjonelle omsorgsomgivelser

2 Planprosess

2.1 Workshop

Den 16.09.23 ble det arrangert workshop med handlingsplan som tema for ansatte fra Sektor helse og omsorg, Sektor Forebygging og mestring, Sektor bolig, arbeid og kvalifisering og Sektor hjemmetjenesten. Under workshopen var det bred enighet om å videreføre dagens teknologier som er i drift. Det eneste som blir faset ut er robotstøvsuger som praktisk bistand. Begrunnelsen er at dette er lett tilgjengelig for innbygger å kjøpe selv og utfordrende for tjenesten å følge opp med god service og vedlikehold. Ordningen med robotstøvsuger avvikles ved årsskifte.

Det var også bred enighet om at vi bør ha muligheten til å lage en dynamisk plan som gir rom for ny innovasjon i løpet av fireårsperioden. Noen tydelige mål er satt og disse vil det jobbes konkret imot.

Vi inviterte en innbygger til workshopen som vi intervjuet. Dette for å få gode synspunkt fra innbyggerens side om tema velferdsteknologi. Se vedlegg 1.

2.2 Forslag til delmål i 2024/2025

1. Tydelige ansvarsområder

MÅL: Sikre god forankring for å nå felles mål

2. Gevinstrealisering

Mangel på krav til gevinstrealisering fører til lite fokus på gevinster. Forslag om rapportering til sektorledere hvert kvartal for å synliggjøre hva det jobbes med for å gjøre det lettere å måle gevinster og hvordan en omsetter gevinstene. Resultat bør publiseres og tas fram jevnlig. Vurdere skyggeregnskap igjen. Dette bør koordinatore/lederne som er gevinstansvarlig få opplæring i å utføre på enhet. *NOU 2023:4 "Tid for handling"* Rapporten viser til at ledere har for lite kompetanse og kapasitet til å følge opp/ta ut gevinster. Her er det ønskelig at det utarbeides verktøy til kommunene.

MÅL: synliggjøre gevinster, øke motivasjon i enhetene til videre arbeid

3. Brekke elektronisk medisindispensere med 20 % til hjemmeboende

MÅL: Riktig medisin til rett tid, Mestring i eget hjem, Utsette mer kostbare tjenester

4. Kommunikasjonsplan

- Velferdsveiledning/Forvaltningskontoret/HMT -Meldingsutvekslinger mellom sykehus og kommune må inneholde informasjon om at elektronisk medisindispenser er førstevalg ved behov for administrering av medisin via kommunen.
- Bruke ledelsen til å informere i media
- Informere/minne om at elektronisk medisindispenser er førstevalget i saker der det går an i alle enheter/forvaltning/HMT
- Informere Geriatrik avd ved SL om om førstevalget hvis de har aktuelle brukere der
- Informere innbygger/pårørende (pårørendeskole demens, seniorsamlinger, Pensjonistforbundet, Forebyggende hjemmebesøk)
- Fastlegene -informere på legemøte, via enhetsleder til leger, informere apotekene
- Ansatte Info på personalmøter i avdelingene fast høst og vår (års hjul) -her kan Skillaid appen virkelig gjøre en stor forskjell.

MÅL: Nå ut med riktig informasjon til innbyggere, ansatte og andre samarbeidspartnere.

5. E-læringsverktøy for ansatte – ønske om å ta i bruk SKILLAID appen fra Dynamisk helse

-enhetsledere i flere enheter ser nytten i dette e-læringsverktøyet som både har ulike kurs, samt QR-koder for opplæring og rutiner på de forskjellige enhetene. Skillaid hjelper leder til å holde oversikt over hvilke kurs ansatte har tatt og har et oppsett i appen som tilpasses enhetens nyansatte og vikarer sånn at de kan ta obligatoriske kurs på egen mobil allerede før de kommer på første opplæringsvakt.

-det handler om å legge til rette for opplæring, gi ansatte tid til å bli kjent med det nye verktøyet, motivere, etablere nye rutiner, nye samarbeidsmåter og bringe inn ny forståelse.

MÅL: Øke kompetanse hos ansatte og ha et kompetanseverktøy tilgjengelig til enhver tid.

2.3 Aktuell teknologi i fireårsperioden (2024-2027)

- Digital hjemmeoppfølging. Her venter Værnesregionens kommuner på en bedre finansieringsmodell for norske kommuner.

«Med digital heimeoppfølging siktar ein til at pasienten kan bli følgd opp i heimen ved at målingar frå medisinsk utstyr blir sende digitalt til den kommunale helse- og omsorgstenesta og/eller spesialisthelsetenesta. Digital heimeoppfølging blei prøvd ut gjennom dei ordinære kommunale helse- og omsorgstenestene i tillegg til i primærhelseteam i perioden 2018–2021.120 Evalueringa av utprøvinga frå 2022 viser at pasientane opplever auka tryggleik, auka kunnskap om og kontroll over eiga helse, og dei er meir fornøgde med oppfølginga frå kommunane. Vidare viser evalueringa at digital heimeoppfølging har ein positiv effekt på helse og livskvaliteten til pasientane.» Meld. St. 24 Fellesskap og meistring - «Bu trygt heime»

- Ønske om Skillaid digital e-læringsapp og implementere den i alle enheter
- Ønske Pasientvarslingsanlegg på bosenter. «Se på nå-situasjon»
- Bosentrene/sykehjemmet har dårlig og varierende signalstyrke på sitt wifi-nett. Det skaper frustrasjon blant ansatte når ny teknologi skal tas i bruk, at det ikke fungerer som tenkt pga. dårlig signalstyrke.
- Se på muligheten til å ta i bruk e-lås
- Ta i bruk ny og bedre teknologi som er aktuell
- Se på arbeidsflyt og muligheter for å gjøre velferdsteknologi enklere å prøve ut, og sette i gang for barn og unge.
- Vurdere kostnadsfordelingen på innkjøp og drift av brukernært utstyr. Pr i dag finansieres alt til hjemmeboende av et ansvarsnummer tilhørende avdeling Mestring og rehabilitering.

- Det foreslås av arbeidsgruppa at det holdes en ny workshop i 2025/26 for å kunne korrigere prosessen i forhold til oppnådde delmål/mål.

2.4 Ansvarsområder i planperioden:

Rolle	Oppgave
Kommunalsjef	• Invitere til statusmøter i fireårsperioden • Etterspørre gevinster fra sektorledere
Sektorleder	• Kjenne til delmål i handlingsplan og legge til rette for å realisere dem • Etterspørre informasjon om gevinster kvartalsvis fra enhetsledere • Samarbeide strategisk mellom sektorene for å oppnå målene som er satt for fireårs perioden • Informasjonsflyt og deling mellom sektorene -hva har vi gjort/oppnådd som din sektor bør prøve?
Enhetsleder	• Gjøre skyggeregnskap kvartalsvis • Evaluere delmål og presentere gevinster til sektorledere
Velferdsteknologisykepleier	• Ansvar for å hjelpe enhetene med anskaffelser fra leverandørene av brukernært utstyr og pasientvarslingsanlegg (pava) som for tiden er: Hepro (brukernært utstyr + pava) Atea (kun brukernært utstyr) Tellu (kun brukernært utstyr) • Veilede enhetsledere med skyggeregnskap og strategisk arbeid som bidrar til gevinster • Opplæring av superbrukere ved innføring av nytt brukernært utstyr eller pava – i samarbeid med leverandører • Optimalisere kommunens helhetlige tjenestemodell for velferdsteknologi i samarbeid med enhetene • Koordinere velferdsteknologisatsningen i kommunen etter helsedirektoratets anbefalinger. • Sørge for tilbud om Velferdsteknologiens abc og stimulere til kompetanseheving blant ledere og ansatte. • Være kommunens representant inn i Værnesregionsamarbeidet om Velferdsteknologi • Være kommunens representant i Trøndelagsløftet • Være oppdatert på nasjonale føringer og følge med i leverandørmarkedet, samt erfaringer fra andre kommuner
Superbrukere/ansatte i enhet	• Framsnakke velferdsteknologi i egen avdeling og ha en positiv holdning til innovasjonsarbeid • Kartlegge behov, sette i gang velferdsteknologi, evaluere og avslutte tiltak • Sidemannsopplæring
Alle	Framsnakke velferdsteknologi i egen avdeling og ha en positiv holdning til innovasjonsarbeid

3 Avslutning

Handlingsplan for velferdsteknologi er nå utarbeidet for andre gang. Dette er en fagplan med konkrete mål, og den skal ses i sammenheng med Plan Velferd 2040.

Arbeidet med å drive med innovasjon i omsorg berører flere områder. Eksempel på områder er etikk, lovverk, beste praksis og økonomi. Hovedfokuset vårt er innbyggeren. Første prinsipp i tjenstedesign sier «Mennesker i sentrum: ta utgangspunkt i menneskers behov og adferd for å skape meningsfulle tjenester» (Veikart for tjenesteinnovasjon)

Referanseliste:

1. Strategiplan for velferdsteknologi «Med fokus på mulighetene» Stjørdal kommune 2020-2023 <https://www.stjordal.kommune.no/f/p3/i1994aad6-c188-466d-afee-efd66f974e1c/strategiplan-for-velferdsteknologi-2020-2023.pdf>
2. Meld. St. 24 Fellesskap og meistring - «Bu trygt heime»
3. NOU 2023:4 "Tid for handling" på digitalisering og teknologiutvikling
4. Veikart for tjenesteinnovasjon <https://www.ks.no>

Vedlegg 1

Intervju med innbygger

13.september 2023 ble det arrangert workshop i forbindelse med ny handlingsplan i velferdsteknologi 2024- 2027. Som del av workshopen ble det invitert en innbygger som deltagerne skulle intervju om hvordan personen ønsker å bli ivaretatt, når behovet for hjelp oppstår. Deltagerne fikk litt tid på forhånd til å forberede spørsmål som de ønsket å stille innbyggeren.

Innbyggeren som ble invitert var Grete Skjøstad. Hun er tidligere ergoterapeut i kommunen, og har god kunnskap om kommunens helsetjenester og velferdsteknologi- tilbud. Grete har nå to års erfaring som pensjonist. Under intervjuet svarte hun både for seg selv og for pensjonister og eldre som gruppe. Gjennom intervjuet fikk vi belyst ulike tema fra innbyggerens perspektiv. Første tema vi kom inn på var det med informasjon. Grete fortalte at hun får informasjon om kommunens tilbud og ulike tiltak via kommunens hjemmesider, og til dels via innlegg på facebook. Hun forteller at dette nok ikke gjelder for alle eldre, og at det er behov for flere informasjonskanaler tilpasset alle aldre og funksjonsnivå. Det er enighet om at informasjon bør komme mer frem i lokalmedia. Grete forteller at hun har inntrykk av at det ikke blir snakket mye om velferdsteknologi blant de eldre, og at det er behov for at det blir gitt informasjon rundt om i ulike foreninger og grupper for eldre. Det bør bli tydeligere hva som er kommunens ansvar og hva hver enkelt innbygger har ansvar for, og kan gjøre selv i forhold til egen helsesituasjon.

Videre kom vi inn på det med bistand og hvordan bistand blir gitt. Grete svarte at hun gjerne ønsker en blanding av teknologi og personbistand. Har god tillitt til den teknologien som blir tilbudt av kommunen, og vil føle seg trygg og ivaretatt med det. Hun mente at man kan kjøpe robotstøvsuger selv, så lenge økonomien tillater det. Men sier at hun selv foretrekker å bli aktivisert med å gjøre husarbeid selv så lenge hun klarer det. Med sin bakgrunn som ergoterapeut så ønsker hun å fremme aktivitet. Hun fortalte at når hun skulle få behov for praktisk bistand så vil hun spørre familie og nære om bistand først. Når behovet endrer seg mer over på helse og egen kropp så ønsker hun at kommunen stiller opp. Hvis hun skulle motta hjelp i hjemmet så ønsker Grete at det ikke blir for mange fysiske personer å forholde seg til. Hun ville følt det som irriterende og invaderende om det var 20 forskjellige personer som kom innom i løpet av en uke. Det ble også snakket en del om temaet ensomhet og ulike tiltak for å aktivisere og sosialisere innbyggere. Grete mener at det ikke er kommunens ansvar i hovedsak å ta seg av ensomhet. Hun forteller at veldig mange av de mest funksjonsfriske eldre benytter seg av ulike treningsgrupper for eldre, ved f.eks. 3T- treningssenter o.l. Denne gruppen eldre er også ofte med på andre frivillige grupper og dugnader og organiserer seg selv. Hun tenker at dette er en ressurssterk gruppe, som også kan være med å bidra til de som er mindre funksjonsfrisk.

Det er mye man kan gjøre selv for å sosialisere seg, og Grete tenker at man må være åpen om sin situasjon med familie og omgangskrets, og fortelle at man ønsker å være med når noe foregår. Når man først trengte bistand til å forebygge ensomhet er det viktig at man kan benytte flere ulike virkemidler. Det kan være å avtale faste besøk av familie og venner, telefonsamtaler, facetime- samtaler via Ipad eller KOMP, ulike tilsyn av en kommunal

tjeneste. Det er da viktig at man ikke binder opp tiden til vedkommende ved at personen bli sittende og vente på at f.eks. hjemmesykepleien skal komme innom eller ringe.

Vi kom også inn på det med dagtilbud og støttekontaktordning. Grete tenker at støttekontaktordningen er bra for de som har behov for en til en, og forutsigbarhet, men at man må bli flinkere til å tenke grupper og dagtilbud, og fronte dette. Hun mener det bør satses mer på dagtilbud tilpasset ulik kognitiv funksjon og fysisk funksjon. Deltagerne må føle at de kan både bidra og få utbytte av slike grupper, og da er det viktig at det er tilpasset ulike nivå. Her bør også frivilligheten og funksjonsfriske eldre bidra.

Vedlegg 2

Barn og unge med nedsatt funksjon

Kommunen hadde i 2022 et prosjekt der målet var at barn og unge med nedsatt funksjon skulle få teste velferdsteknologiske løsninger i samråd med sine familier. Et funn i prosjektet var at psykisk utviklings diagnosen gjør at de kreves tvangsvedtak for utprøving av inngripende teknologi (gjelder mye av teknologien som kommunen kan tilby) Dette oppleves som en solid brems for muligheten til denne gruppen for å undersøke nytteverdi og mestring ved hjelp av velferdsteknologi i regi av kommunen. Mange i denne gruppen har allerede etablert en kontakt med nav hjelpemiddelsentral og får nødvendige hjelpemidler der i samarbeid med kommunal fysio- og ergoterapitjeneste. NAV hjelpemiddelsentralen tilbyr varig utlån av hjelpemidler, herunder velferdsteknologiske løsninger, som dekker mange av barn og unges utfordringer. Som for eksempel kameratilsyn og sensorikk med varsling som går til pårørende, hjelpemidler som går på forståelse og bruk av tid og kalender og hjelpemidler som gir økt oversikt og forutsigbarhet over hverdagen.

Kommunen vil i tiden fremover følge med, og gi innspill i forhold til lovendringer som vil gi barn og unge bedre mulighet for å prøve ut, og nyttiggjøre seg velferdsteknologiske hjelpemidler.

Vedlegg 3

I forhold til hjelpemidler og utlån av hjelpemidler er det ett tett samarbeid mellom NAV hjelpemiddelsentralen og kommunene. Alle kommuner har en løsning med korttidslager for hjelpemidler. Herfra kan det lånes ut hjelpemidler til korttidsbehov, inntil tre måneder, med mulighet for forlengelse av lånet ved behov. Innbyggere kan selv henvende seg til det kommunale korttidslageret for å låne hjelpemidler.

Nav hjelpemiddelsentral låner ut hjelpemidler hvor det er varig behov for hjelpemiddelet. Varig behov defineres som behov som går over 2 år. Innbyggere kan selv søke om hjelpemidler fra NAV hjelpemiddelsentral, eller man kan henvende seg til kommunen og få

bistand fra for eksempel ergoterapeut til å søke. Noen hjelpemidler krever at den som søker har gjennomgått kurs, og er godkjent formidler av aktuelt hjelpemiddel.

Kommunens lager for velferdsteknologiske hjelpemidler består av hjelpemidler som kommunen har anskaffet selv. Utlån initieres i hver enkelt brukersak, ut ifra kartlegging av behov utført av helsepersonell i kommunen. Utlån av hjelpemidler herfra vil defineres som en tjeneste fra kommunen, og evalueres fortløpende av aktiv tjeneste.